

NOVA FILATELIJA

LJUBLJANA
1. 2. 1950
LETNIK II.
ŠTEVILKA 2.

Din 15^{.-}

NOVA FILATELIJA

Mesečno glasilo Filatelistične zveze Slovenije

ZALOŽILA: FILATELISTIČNA ZVEZA SLOVENIJE, Ljubljana, poštni predal 281

Urednik: PAVLE ANDERLIČ, Ljubljana, Frnačiškanska 3

Odgovarja: SILVO PAJK, Ljubljana, Gosposvetska 10,IV

Dopise, rokopise, reklamacije, naročila in pošiljke za UREDNIŠTVO
GLASILA naslavlajte na naslov:

Uredništvo „NOVE FILATELIJE“, Ljubljana
poštni predal 281

Naročnino nakazujte na tekoči račun Filatelistične zveze Slovenije
pri Narodni banki, Ljubljana št. 601-95603-104

Rokopisov ne vračamo. Vposlati jih je treba za naslednjo številko
najdalje do 28. februarja 1950.

VSEBINA:

	Stran
Branko Jerkovič: Istra - Slovensko Primorje, zanimivo filatelistično področje	17
Razstava znamk v Tolminu	19
Viktor Planinšek: Dr. Franče Prešeren. Ob prvi oblet- nici spominskih znamk	20
Osnutki za Prešernove znamke	21
Pavle Anderlič: Osnovni pojmi filatelije I. del - nadalj.	22
Blok za 100-letnico jugoslovanskih železnic	24
75-obljetnica Svetovne poštne zveze (UPU)	24
UPU v ogledalu grafične umetnosti	25
Inž. Tulij Budau: Ljudska tehnika in filatelija	26
Maks Zalokar: „Nova Filatelija“ v tiskarni	28
Nove znamke drugod. — Švica - Pro Juventute 1949	29
Nove znamke FLR Jugoslavije 1950	30
Ek.: Zanimivosti s področja „VUJA - STO“	31
Ek.: Drobec iz klasične dobe	32
Vinko Demšar: Prva razstava v Šoštanju	32

NOVA FILATELIJA

GLASILO FILATELISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

LETNIK II.

FEBRUAR 1950

ŠTEV. 2

Branko Jerković, Bohinjska Bela

Istra - Slovensko Primorje

zanimivo filatelistično področje

Takoj po osvoboditvi Istre in Slovenskega Primorja je pripravila naša poštna uprava za osvobojene kraje posebne znamke, ki niso samo lepe v estetskem in popolne v tehničnem smislu, temveč zlasti mikavne po svojih motivih, posebnostih in raznih kombinacijah, ki jih srečujemo pri teh znamkah.

Marsikateri naš filatelista še ne ve, kaj vse je izšlo za to področje in tudi ne posveča dovolj pozornosti tem znamkam. Če upoštevamo, da je Istra s Slovenskim Primorjem sorazmerno majhno ozemlje in so bile naklade izišlih znamk nizke, lahko sklepamo, da bodo te znamke kmalu zelo iskane. In res jih tudi že iščejo. Če mimo tega vpoštevamo, da je dosti materiala odšlo v inozemstvo in v Trst, smo lahko prepričani, da je bodočnost teh znamk zagotovljena.

Kaj so storili naši zbiralci, da bi pravočasno prišli do primorskih znamk? Bore malo!

Ponekod vidimo v kaki zbirki nekaj teh znamk, toda neurejeno in nepopolno. Odkod pomanjkljivo zanimanje za te naše prav lepe znamke? Vzrok; težavna nabava in prepričanje, da si bodo zbiralci te znamke (ki so bile precej časa v prometu, a niso bile drage) pozneje zlahka preskrbeli.

Toda stanje se je temeljito spremenilo. Posebne znamke za Istro in Slovensko Primorje so izginile, kar je bilo pač posledica priključitve teh naših krajev k matici Jugoslaviji, in naši

filatelisti so ostali brez znamk. To velja že za slovenske zbiralce. Veliko pa je še zbiralcev iz Srbije, Makedonije, Bosne in Hercegovine, ki prav tako ne vedo, kaj sodi v puljsko, reško, ljubljansko, beograjsko in zagrebško izdajo! Kratko in malo, ne morejo se znati. Seveda ne, ker teh izdaj v izvorniku še videli niso, razen morda v katalogu, kolikor jih ta pač navaja.

Pri nas v Sloveniji je še mogoče kdaj pa kdaj kaj dobiti za izpopolnitev zbirke. Sodim, da je naša narodna dolžnost, nabaviti in urediti te znamke, ker z njimi predstavljamo svojo

ožjo domovino. Še jih je mogoče poiskati, samo potruditi se je treba. Toda zadnji čas je že in prav kmalu bodo te znamke nedosegljive.

Poglavitno pa je, da je z osnovanjem STO-ja in izdajo lastnih znamk pod Vojno upravo J. A. in nazivom V. U. J. A. zaključena zgodovina znamk Istre in Slovenskega Primorja. Te znamke so danes le naš zgovorni zgodovinski dokument v zbirki kakega filatelista. Drugod jih nikjer več ni. Znamke so v glavnem opravile svoje zgodovinsko poslanstvo in naša dolžnost je, da še segamo po njih ter tako izpopolnimo zbirko istrskih znamk, ki so posebna celota med znamkami FLRJ. Zbirka teh znamk je res vsakemu zbiralcu v ponos.

Tu ne razpravljam o posebnostih, tiskovnih napakah in drugih značilnostih teh znamk. To sega že v področje naših raziskovalcev, ki so to nalogo častno izpolnili. V zadnji trojni številki zagrebške „Filatelije“ (zvezek 8/10) je na 12 straneh razprava „Definitivna izdanja maraka za bivšo zonu B“ izpod peresa Wernerja Ecksteina in Martina Špindlerja iz Ljubljane, ki objavljata uspehe raziskovalnega dela na tem področju. Po zaslugi neutrudnih filatelističnih delavcev so ohranjeni dragoceni izsledki in podatki v zgodovini naše filatelije.

Namen tega članka je, da naše zbiralce vnovič opozorim na to zanimivo področje. Koristno jim svetujem, da si nabavijo še pravočasno znamke, ki jih pogrešajo. Skratka, da jih poiščejo, dokler jih še lahko dobé.

RAZSTAVA ZNAMK V TOLMINU

Filatelistično društvo v Tolminu je priredilo za praznik Dneva republike (29. in 30. novembra 1949) propagandno razstavo. V „Rdečem kotičku“, ki je bil primerno okrašen, so raz-

stavili tolminski filatelisti del svojih zbirk. Jedro razstave so bile znamke FLR Jugoslavije, ki so bile uvrščene pod kipom maršala Tita. Znamke so bile razdeljene po skupinah: frankovne Tito in Partizani, fizkultura in šport, veliki Jugoslovani, Rdeči križ, avionske in portovne. Naš veliki pesnik in mislec Prešeren ter oče poštné znamke Košir sta imela posebno častno mesto ob literaturi.

V drugi vrsti so bile znamke s področja Primorja in sicer od prve italijanske zasedbe 1918 do osvoboditve; poleg njih

znamke s področja Slovenije po italijanski odnosno nemški zasedbi. Posebej so bila prikazana področja: znamke olimpijskih iger, fizkultura, narodne noše, živalstvo in rastlinstvo. Mimo tega so bile razstavljene znamke drugih evropskih držav: Belgija, Italija (s kolonijami), ZSSR, San Marino, Avstrija (z redkimi serijami FIS I, WIPA), Švica, Španija, Nizozemska, U. P. U. itd.

Viktor Planinšek, Ljubljana

Dr. Francé Prešeren

Ob prvi obletnici spominskih znamk.

V počastitev 101. obletnice Prešernove smrti prinašamo osnutke, ki so bili lani v ožji izbiri za spominske znamke.

Kakor vemo, je sprejela žirija kot najbolj ustrezen barvni osnutek pod značko „Prešeren 13“, delo akademskega slikarja Božidarja Jakca. Poštne znamke so bile tiskane po tem osnutku (z malimi spremembami) v tiskarni „Ljudske pravice“ v Ljubljani.

Po izidu znamk je trdil del kritikov, da spominjajo znamke preveč na slog novejših madžarskih znamk. Nekaj inozemskih strokovnih listov je celo javilo, da so Prešernove znamke tiskali v Budimpešti. Slovenski zbiralci pa štejejo Prešernove znamke med najbolj uspele, kar smo jih izdali po pretekli vojni. Zamenjava s tehnično dovršenimi madžarskimi znamkami samo potrjuje kakovost izvedbe Prešernove znamke. Če se danes ozremo na objavljene osnutke, se spominjamo kritike, češ, zakaj se žirija ni odločila še za kak drug primeren osnutek.

Neglede na različne poglede in okus je važno za sprejem osnutka nekoliko momentov: umetniška vrednost, kulturno-zgodovinski poudarek, filatelistični interes, tehnični pogoji. Brez dvoma je Jakčev osnutek najboljše ustrezal vsem zahtevam.

Vsi idejni osnutki, ki jih je 48, so dragocen prispevek naših umetnikov k napredku filatelije. Kritično opazovanje osnutkov bo naši mladini dragocena prilika za izostritev okusa, za ocenjevanje motivov in za plodonosne diskusije.

Osnovni pojmi filatelije

(1. nadaljevanje)

ZOBČANJE. Ob izdaji prvih znamk še niso poznali tehničnih pripomočkov za ločevanje znamk. Zato so rezali znamke s škarjami. Zobčanje (perforacija) se je pojavilo komaj leta 1854 (Anglija 8A). Dandanašnji je navadno vsaka znamka zobčana. Kljub temu poznamo tudi iz nove dobe rezane znamke ali take s probodom. Tako je, postavimo, Japonska po velikem potresu 1923 v naglici izdala serijo rezanih znamk, ker je stroje uničila nesreča. Druge države so izdale nezobčane znamke v filatelistične namene (ZSSR, Francija, ZDA itd).

Drugod so poskusili s probodom v obliki pik, črtic, vijug ali v tako imenovanem cik-caku (po slovensko bi rekli: na ajdovo zrno).

Probod lahko imamo za prehod iz klasične v novejšo dobo filatelije. Vendar poznamo tudi sodobne znamke s probodom (n. pr. spet pri naših „verigarjih“, pri nemških inflacijskih izdajah in še drugod).

Razni načini zobčanja so filatelistu dostikrat pomenljivi. Poglavitno razlikujemo **grebenasto** in **črtno** zobčanje. Priprava na stroju za **grebenasto** zobčanje zobčeno vodoravno in obe navpični strani hkrati, tako da so vogalčki lepo enakomerno izdelani. Za razloček od **grebenastega** zobčajo pri črtnem zobčanju zapovrstjo po vsej dolžini pole. Delo opravljajo v več postopkih. Enkrat vodoravno, nato navpično ali obratno. Če delo ni dovolj skrbno, nastanejo veliki razločki v velikosti znamk.

Filatelisti merimo zobčanje po številu zob na 2 cm. Če govorimo n. pr. o zobčanju 12, pomeni, da ima znamka na dolžini 2 cm 12 zob. V praksi seveda ne štejemo števila zob, temveč se poslužujemo pripomočka, zobomera, čigar uporabo bi moral poznati vsak filatelista. Če so razne strani znamke neenako zobčane, govorimo o „mešanem“ zobčanju. Pogostoma sta vodoravni vrsti drugačni od navpično zobčanih. Redke so znamke, ki so zobčane drugače samo na eni strani. Pri navadnem mešanem zobčanju vselej imenujemo vodoravno vrsto pred navpično. Če je n. pr. znamka označena: zobčanje 12 : 13, po-

meni, da ima vedoravna vrsta 12, navpična pa 13 zob na 2 cm dolžine.

V redkih primerih najdemo tudi kombinacijo zobčanja s probodom (zopet pri naših „verigarjih“).

OBLIKA znamk je navadno četverokotna, bodisi pravokotnik ali (redkeje) kvadrat. Imamo pa tudi trikotne, osmerokotne in celo romboidne oblike.

VELIKOST je različna. Največjo znamko na svetu imajo ZDA (časopisne iz l. 1865). Te znamke imajo velikost 51×95 mm in so služile svojčas za frankiranje pošiljk časopisov in periodičnih publikacij. Zavaljo preprostosti so žigosali Američani znamke na poštah z žigi iz plutovine ali jih prekrižali s čopičem. Zato so dobro ohranjeni ali celo žigosani primerki zelo, zelo redki. V zbirkah imajo navadno novotiske, tiskane 1875 in 1880. Tudi ti so redki. Lahko jih je zamenjati s falzifikati, ki pa so brez vrednosti in jih je mnogo.

Najmanjšo znamko je izdala nemška vojvodina Mecklenburg - Schwerin 1856. leta. Vrednost je $\frac{1}{4}$ šilinga. Ker se je ravnala takratna poštna tarifa po razdalji, so uporabljali za frankiranje ustrezno število vrednot.

Največja znamka na svetu

GUMIRAJO znamke po navadi pred zobčanjem, izjemoma po tem. Lepilo je bodisi belo, barvasto, gladko ali od stroja črtkasto. Poznamo tudi znamke, ki so jih izdale poštne uprave neolepljene (japonska 1923. itd).

(Dalje prihodnjič)

Za 100-letnico jugoslov. železnic

je dalo Poštno Ministrstvo FLRJ v promet dne 15. 12. 1949 razen serije znamk tudi

filatelistična bloka

za zračno pošto (par s perforacijo in brez nje).

Nominalna vrednost obeh blokov je 20 din.

Vsak blok ima vtisnjeno znamko za 10 din iz priložnostne serije. Znamka na blokih ima namesto jubilejnih letnic napis „Avionska pošta“. Pod znamko je simbolično prikazana skica razvoja naših železnic z letnicama „1849 - 1949“.

Bloka sta tiskana v bakrotisku. Barva je vijoličasta.

Organizirani filatelisti so prejeli za zbirko po en par blokov.

75. obletnica Svetovne poštne zveze (UPU)

Dne 9. oktobra 1949 je preteklo 75 let, odkar je bila z mednarodno pogodbo ustanovljena Splošna poštna zveza (Union Générale des Postes). Ta mednarodna ustanova je za razvoj poštne prometa čez vse pomenljiva. Na prvem kongresu je pristopilo 22 držav, v naslednjih letih pa ostale. Leta 1878 je prevzela ustanova naziv „Svetovna poštna zveza“ (Union postale universelle), ki ga ima še danes.

Za 75. obletnico so dale domala vse države - članice UPU v promet posebne znamke, ki opozarjajo na pomenljivi jubilej. Na naslednji strani objavljamo nekaj vrednot, ki kažejo napredek poštne znamke v ogledalu grafične umetnosti pri raznih narodih.

Švedski žig UPU

V Berlinu je preteklo leto pričela ljudska univerza v Lichtenbergu z rednimi večernimi predavanji o filateliji. Pod zaglavjem „Zbiranje znamk - neizčrpani vir znanja in zadovoljstva“ predavajo priznani filatelisti in strokovnjaki. Predavanja so dostopna vsakomur. Obisk je vsekdar zadovoljiv.

UPU V OGLEDALU GRAFIČNE UMETNOSTI

Inž. Tulij Budau, Ljubljana

Ljudska tehnika in filatelija

Koristno je, tovariš zbiralec, da si opusti vsesplošno zbiranje povprečnih znamk vsega sveta, namesto tega pa z ljubeznijo in pozornostjo zbiraš znamke ozkega, specialnega področja.

S spoznavanjem vseh inačic tiskarske tehnike in vrst papirja na svojem področju si zelo poglobil svoje razumevanje tehnike. Sedaj razločuješ najfinejše barvne odtenke, postal si neverjetno natančen in sistematičen. Tvoj čut za estetično lepoto je še zlasti napredoval.

ofsetni tisk

knjigotisk

jeklorez

V tovarni, kjer delaš, so zatorej tvoji izdelki neovrgljivo dobri. Tvoj oddelek domala ne pozna več škarta, ker tudi sodelavci sledo tvojemu zgledu. Za izdelke dobi tovarna sedaj več deviz, s katerimi si naša država lahko kupi več dragih strojev.

Po vsem tem sprevidiš, da filatelija ni le zelo lepo razvedrilo, temveč prav koristen pobudnik večje storilnosti in kakovosti dela na področjih, ki na oko s filatelijo niso v zvezi.

Brez drage aparature lahko s pomočjo filatelije prodeš v področje znanstveno raziskovalnega dela ter začneš spoznavati optične in kemične zakone; v področje, ki ti lahko olepša vse življenje in je morebiti za tvoj življenski uspeh odločilno.

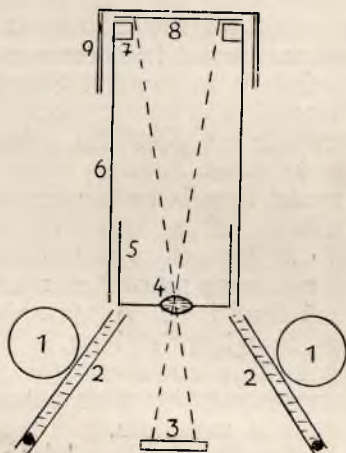
Pričujoče tri slike, ki so približno trikratna povečava znanih znamk, prav lepo kažejo razloček med ofsetnim tiskom (Din 1'50 Karadžić), knjigotiskom (Din 2'— Prohor Pćinski) in jeklorezom (Din 3'— Fil. razstava Zagreb 1941).

S svojo preprosto boks kamero in pomožno pripravo, kakor jo vidiš na risbi, lahko prodreš v nadvse zanimivo področje mikrofotografije, ki je lahko zate zelo pomenljiva.

Ker si lahko vse sam napraviš iz konzervnih doz in lepenke, se ni treba bati, da bi moral preveč jemati iz blagajne (lastne seveda).

S to pripravo dobiš znamko povečano na cel 6×9 film. To je 2 do $3 \times$ -na linearna povečava. Za potankosti pa lahko negativ do $10 \times$ še naprej povečaš. S tem dosežeš 20 do $30 \times$ -no linearno povečavo, torej že mikroskopsko področje. Slike na levi so pa le $3 \times$ -na linearna povečava pa kljub temu odkrivajo toliko mikavnih podrobnosti.

Rdeče in zelene znamke boš slikal na navadnem amaterskem fotomaterialu brez težave. Za slikanje vijoličastih ali svetlomodrih znamk boš pa moral vzeti panhromatični material, vzemimo: Agfa F ali IFF film, in boš slikal z rdečo svetlobo. Med stekli dveh starih plošč boš stisnil gumijasto cevko v obliki okvira ter tako dobil ozko posodo z vzporednimi steklenimi stenami. V njo boš vлил razredčeno rdečilo ali raztopino rdečega svinčnika, pa boš imel izvrstno optično kiveto z rdečo filtrirno tekočino. Take kivete boš postavil pred žarnice, s katerimi osvetljuješ znamke, pa boš imel podobno napravo kakor mikrofotograf v znanstvenem laboratoriju.

- 1 — žarnice
- 2 — kivete z barvanano tekočino
- 3 — predmet
- 4 — fotografske leče
- 5 — boks kamera
- 6 — karton
- 7 — okvirček, ki drži film
- 8 — film ali plošča
- 9 — pokrov

dolžina kartona za 6×9 boks kamero znaša 50 cm

Za slikanje rumenih znamk boš pa vлил v kίveto modro barvilo ter uporabljal navadni diapozitivni film.

Kmalu ta aparatūra ne bo več zadostovala. Sestavljal boš iz najrazličnejših odpadkov nove in nove pripomočke, napravil lučke na transformator za natančno osvetljevanje predmetov, nekje boš iztaknil objektiv kakšne stare kinokamere z 2 cm goriščne razdalje ter povečal svoje območje na še manjše objekte.

S takim slikanjem boš na znamkah odkrival najskrivnejše podrobnosti, ki jih oko sploh ne vidi: dokazoval boš ponaredbe, ugotavljal tehnološke lastnosti papirja.

Poleg znamk boš raziskoval izdelavno snov svoje tovarne, ugotavljal napake izdelkov in orodja. Slikal boš poljedelske škodljivce, bolezni krompirja in žitaric, vodne alge in plankton. Razširil boš svoje znanje na področja tehnologije, biologije, poljedelske kemije in še daleč naprej.

Kmalu se boš znašel morebiti v laboratoriju kakęga znanstvenega zavoda, oceanografskega zavoda ali selekcijske postaje, kajti tvoje delo ne bo ostalo nezapaženo. Naše gospodarstvo išče ljudi tvojega kova takorekoč z lučjo podnevi. Tam, v laboratoriju pa boš imel izvrstno tovarniško aparaturo na razpolago in jo boš znal izkoristiti ne le 100% -no, temveč 150% -no, saj si s konstruiranjem preprostih pripomočkov preprij dobro spoznal optične in kemične zakone pa tudi tehnološke lastnosti raznoterega materiala.

Lej, dragi tovariš filatelista, kaj vse lahko izhaja iz pravnega zbiranja znamk in povezave fotoamaterstva z njim. Le tako lahko filatelija spodbuja čut za estetiko in tehnično znanje v najširših ljudskih plasteh in vzgaja sposobne delavce za naše socialistično gospodarstvo.

Maks Zalokar, Domžale

Nova Filatelija ▽ tiskarni

I. V STAVNICI

Po tipografskem merilu so visoke posamezne črke, črte, slike in ostalo gradivo, ki ga zbiralec vidiš v „Novi Filateliji“, normalno 23·56 mm. Dasiprav nisem filatelista, marveč grafičar - stavec, ugotavljam in občudujem delo naših doslej malo znanih, a narodu in državi koristnih filatelističnih strokovnjakov, ki sprejemajo in dopolnjujejo kulturno raven od naroda do naroda. Njih delo,

kakor sedaj vidim, ni brezpomembno, marveč učvrščuje našo ljudsko oblast posredno s propagando naših znamk, ki so čedalje boljše in privlačnejše, tako po izvornih osnutkih kakor po tehnični izdelavi.

Moj namen ni, pa tudi znanja mi primanjkuje, da bi se spuščal v filatelistično stroko. Na kratko bi le povedal to, kar je v zvezi s tiskom glasila in kar bo prav gotovo tudi zanimalo zbiralce in pripomoglo k znanju in napredku.

„Nova Filatelija“ je novo glasilo. Iz nje veje res nov duh delavoljnosti in novega časa. Delo v stavnici poteka nekako takole:

Urednik prinaša rokopise, ki jih mora poprej nekajkrat popraviti in čitljivo prepisati, v tiskarno. Rokopisi s popravki in večjimi korekturami bi ovirali delo grafikov - stavcev, kajti tudi mi tekmujejo za večjo storilnost dela. Stavcev ima na razpolago več omar, kar velja prav za tisk „Nove Filatelije“, ki ima ročni stavek. To pomeni, da je treba vsako črko, znak ali ločilo posebej staviti. V številnih predalčkih so po mednarodno poznanem razporedu razdeljeni tipi črk in znakov raznih vrst. V teh omarah je toliko predelkov, kolikor jih je potrebno za abecedo in za enako potrebno slepo gradivo.

Stavec mora natanko vedeti, kje leži kakšna črka. V levici ima vrstomer ali nabiralnik za črke; z desno pa jemlje črko za črko iz predelkov. Tako sestavlja besedo za besedo, stavek za stavkom, vrsto za vrsto ter od prve do zadnje strani ovitka. Med posamezne besede porazdeli stavec po tipografskem sistemu napravljene koščke slepega gradiva. Vrsta je spredaj in zadaj odrezana ali sprta v sredo. O tem seveda odloča stavec, kakor bolje ustreza okusu. Vedeti pa mora, katere črke bo vzel za ta ali oni naslov, kajti tudi črke imajo svojo govorico in ne ustrezajo vsaki pomenljivosti ali v redkih primerih celo člankom.

Vse delo spremlja od začetka do konca skrajna natančnost, ki pride do izraza šele, ko prevzame stroj pripravljeno gradivo v nadaljnje delo za tisk. Če je stavec delo površno opravil, je treba pred tiskom precej popravkov, kar je nepotrebna zamuda časa. — In zdaj bo spregovoril tiskarski stroj.

(Dalje prihodnjič).

NOVE ZNAMKE DRUGOD — ŠVICA-PRO JUVENTUTE 1949

V švicarski deželi, imenovani „Helvetia“ po starih Helvetih, izide letno prav malo znamk. Zato sodi med najslabše dežele. Vrh tega ima prednost, da so njene znamke tehnično dovršene. Znamke tiska slavnata tiskarna Courvoisier v La Chaux de Fonds, ki razpolaga z najmodernejšimi stroji za tisk. Ni čudo, da filatelisti vsega sveta radi zbirajo te slikovite umetnine, dasi je nabava težavna. Zlasti všečne so švicarske znamke narodnih noš in cvetja, ki izhajajo redno vsako leto na dan 1. decembra z viškom v korist dobrodelne ustanove „Pro Juventute“.

Dne 1. decembra 1949 je prišla v promet 36. serija, ki jo vidimo na sliki (pomanjšano). Prva vrednota je tiskana v globokem tisku (rez), druge tri so jedkane. Vrednote:

- 5 + 5 ct. rj, karminska - Nikolaus Wengi
- 10 . 10 ct. zelena - siva - Anemona alpina
- 20 . 10 ct. rjava - modra - planinski srobot (Clematis alpina)
- 40 . 10 modra - vijoličasta - žlahtni nagelj (Dianthus superbus)

Nove znamke FLR Jugoslavije 1950

Januar. Frankovni prozorji. Pretisk nove vrednosti. - Knjižolisk. Zobčanje 13.

- 626.** Din 3'— na 8'— din oranžno rumena
627. Din 10'— na 20'— opečno rdeča

Frankovne - Partizani s pretiskom „FNRJ“ v črni barvi. Knjižolisk. Zobčanje 13.

- 634.** Din 0:50 sivo olivna
635. Din 1'— m. zelena
636. Din 2'— t. rdeča
637. Din 3'— sv. rdeča
638. Din 5'— t. modra
639. Din 12'— ultramarin
640. Din 16'— sv. modra
641. Din 20'— op. rdeča

16. I. 1950. Avtocesta „Bralstvo - Enotnost“, priložnostne. Bakrotisk. Zobčanje 12^{1/2}.

- 642.** Din 2'— zelena — prihod mladincev na teren in začetna dela na avtocesti
643. Din 3'— sv. vinsko rdeča — zgrajena avtocesta, najvažnejša komunikacija FLRJ

644. Din 5'— vijol, modra — povezanost Beograda in Zagreba po avtocesti in mladinec z zastavama

Št. 642 - 644 popolna serija Din 40'—

VUJA - STO. Bloka za zračno pošto

- 10. A** Din 10.— [vijoličasta] — zobčan
10. B Din 10.— [vijoličasta] — nezobčan

Pretisk: Naklada 10.000 parov

Januar. Frankovne - Partizani v spremenjenih barvah in pretiskom „FNR Jugoslavija“ in „FNR“. Zobčanje 13.

- 645.** Din 1'— sv. rjava (498)
646. Din 2'— zelena (500)
647. Din 3'— rož, karmir (545)
648. Din 5'— sv. modra (546)

Portovne 2. redne izdaje s pretiskom „FNR Jugoslavija“, Knjižolisk. Zobčanje 12^{1/2}.

- P 131.** Din 1:50 sv, modra (P 116)
P 132. Din 3'— vijol, rjava (P 118)
P 133. Din 4'— sv, vijoličasta (P 119)

VUJA - STO. 22. I. Stoletnica železnic.

- 17.** Din 2'— zelena - stara parna lokomotiva
18. Din 3'— rdeča - sodobna lokomotiva
19. Din 5'— modra - motorni vlak
20. Din 10'— oranžna - električni vlak

VUJA - STO. Redna frankovna serija z naslednjimi slikami:

- 21.** Din 0:50 kmetica na osličku (hrvatski naziv)
22. Din 1'— pefelin (italj. naziv)
23. Din 2'— gos (slovenski naziv)
24. Din 3'— čebelice (hrvatski naziv)
25. Din 5'— krava (italj. naziv)
26. Din 10'— puran (slovenski naziv)
27. Din 15'— kozlička (hrvatski naziv)
28. Din 20'— sviloprejke (italj. naziv)

Zanimivosti s področja „VUJA-STO“

Lansko jesen so uvedli v jugoslovanski coni STO-ja dinarsko valuto, kar je zahtevalo novo serijo znamk. Izprva so nameravali prelistati serijo „Vojna uprava JA“ z „Din“ in novo vrednostjo. Ker pa se je izkazalo, da pretisk na pretisku ni mogoč, je bilo odrejeno, da se prvotna zamisel opusti in se pretiskajo znamke naše partizanske serije ter portovne s „STT-VUJA“. Pretisk na teh znamkah je preprost, toda skrbno izveden, četudi je slabo viden na temnih osnovnih znamkah (4, 5 in 12.— din). Specialist skorajda ne pride na svoj račun, če ne gre na pikolov s pomočjo mikroskopa!

Posebnosti:

Naš posnetek pa kaže dve zelo lepi slučajni napaki-obrnjeni pretisk, ki sta nastali na povsem različna načina!

Pri enodinarski znamki je nastal obrnjeni pretisk zaradi napačnega vlaganja nekaj pol (osnovne znamke) v stroj. Ne komisija ne poštna nameščenska, ne kupec pri tej vrednoti v Kopru niso takoj opazili, da gre za posebnost. Na pošti v Kopru so zvedeli za napako šele po opozorilu nekoga, ko je bila prodana že polovica pole.

Vrednota za 20.— din pa izhaja iz pole, iz katere sta bili 2 pokvarjeni znamki pred tiskom izločeni in nadomeščeni z drugimi. Ti pa sta bili pomotoma narobe vlepljeni! In tako je prišlo do obrnjenega pretiska. Vsak filatelista ve, da naša poštna uprava natrgane pole „krpa“ zaradi zaokroženja računa. Marsikateri zbiralec se je namršil, če je zasledil pri znamkah, kupljenih na okencu, 4 male koščke prilepke-sledove „krpanih“ pol.

V danem primeru pa se je naša podružnica v Tržiču razveselila, ker je „odkrila“ v polji 20.— dinarskih znamk VUJA, ki jih je preskrbela naša Zveza za člane podružnic, dve vrednoti z obrnjenim pretiskom! (Glej sliko). Podoben primer poznamo le še pri 3.— dinarski vrednoti-Tomislav pretisk-iz stare Jugoslavije.

Medtem dotiskujejo v „Ljudski tiskarni“ že novo dokončno izdajo frankovnih znamk za jugoslovansko področje STO-ja, ki bodo z lepimi slikami iz živalskega sveta kmalu razveselile naše zbiralce. Ek.

V Franciji je po podatkih lanskega kongresa Federacije francoskih filatelističnih društev v Parizu preko 300 društev z nad 57.000 člani. Zelo marljivo deluje novo društvo za filatelistično književnost.

Drobec iz klasične dobe

strijških znamkah v „s o l d i h“ iz leta 1864. V mestu Baru (italijansko: Antivari) je bila od leta 1854. avstrijska poštna postaja pri agenturi avstrijskega Lloyda (Društva za pomorski promet). Avstrija je uporabljala v območju Jadranskega in Sredozemskega morja italijanske nazive krajev kot politično sredstvo v borbi proti rastoči narodni zavesti južnoslovanskih narodov.

Kraj Bar je takrat pripadal Turčiji. Po vojni s Turčijo leta 1878. je pripadel Bar z okolico Črni gori. Od tedaj so veljale (po avstrijsko-črnogorski poštni pogodbi) tudi za promet z Avstrijo samo črnogorske znamke, avstrijska poštna postaja v Baru pa je bila odpravljena.

Ek.

Vinko Demšar, Velenje

Prva razstava v Šoštanju

Savinjsko - šaleško filatelistično društvo v Šoštanju je priredilo dne 22. januarja 1950 prvo razstavo znamk v prostorih Ljudske knjižnice. Člani podružnice so razstavili znamke iz svojih zbirk. Svrha razstave je bila propaganda filatelije v okraju in pritegnitev mladine v društvo.

Zaradi omejenega prostora so bile razstavljene le delne zbirke: znamke FLRJ, Slov. Primorja in Istre, Trsta, okupacijske - Ljubljanska pokrajina, Hrvatska in Srbija. Od predvojne Jugoslavije so bili prikazani le verigarji. Zanimiva je bila specialna zbirka živalstva na znamkah. Posebno mesto so zavzela filatelistična pisma iz raznih držav Evrope s priložnostnimi žigi in analogične razglednice (maksimum karte). Prav tako je bila razstavljena tudi domača in inozemska filatelistična literatura.

Obisk razstave je bil dober, saj je imela okrog 250 obiskovalcev, med njimi je bilo največ mladincev. Prireditelji so imeli priliko pozdraviti v svoji sredi tudi 2 predstavnika FD iz Celja. Kljub nekaterim nedostatkom (premajhen razstavni prostor, prekratek čas za organizacijske priprave, pomanjkanje točnejšega pregleda razstavljenih zbirk) je razstava dosegla svoj namen. To naj bo odboru društva v vzpodbudo za nadaljnje delo tudi na polju filatelije sredi naših splošnih naporov pri vzgoji novega človeka.

Nagrajeni reševalci novoletne križanke

Pravilna rešitev naše prve križanke (nagradne):

Navpično: 1. Šlander, 2. Ivo, 3. ona, 4. Ljubija, 9. FIS, 10. lav.
Vodoravno: 5. Slovenija, 6. osa, 7. ena, 9. FKL, 11. Verigarji.

Prejeli smo 88 rešitev, med temi 14 nepravilnih. Med reševalci je bilo 41 odraslih in 47 mladincev iz 19 podružnic FŽS. Žreb je prisodil nagrade, 10 razpisanih in 2 dodatni, naslednjim:

T. št.	Nagrajenec	Podružnica	Žreb. št.	Nagrada
1.	Klopčič Ivan	Slov. Bistrica	24	Vlož. album + UPU
2.	Pirkmajer M.	FKL - Ljubljana	21	želez. serija + bloka
3.	Lašič Ivan	Maribor	83	"
4.	Fiker Saša	,Triglav' - Ljublj.	1	serija UPU
5.	Raspotnik D.	Trbovlje	22	"
6.	Kopecký Baldi	,Triglav' Ljublj.	43	"
7.	Narad Miha	Kamnik	64	"
8.	Rudolf Marija	Gor. Radgona	49	žel. serija + avtocesta
9.	Kmecl Edmund	Šoštanj	54	"
10.	Špindler B.	FKL - Ljubljana	13	"
11.	Jelenc Marijan	,Triglav' Ljublj.	39	Katalog Jugofilatelije
12.	Habe Franc	Idrija	25	za 1950

Nagrade smo razposlali nagrajencem na filatelistično frankiranih pošiljkah.

Objave Biroa za Filatelijo

Objava št. 45

Serijski frankovnih znamk s pretiskom „FNRJ“ ima 8 vrednot. V objavi št. 43 je bilo rečeno, da bo imela najnovejša serija frankovnih znamk s pretiskom „FNR Jugoslavija“ (brez vrednot s spremenjeno vrednostjo) naslednje vrednote: 0·50, 1, 2, 3, 5 (modra), 8, 12, 16 in 20 din. Skupno 9 vrednot v nominalni vrednosti Din 67·50.

Naknadno je odločeno, da se znamka za 8— din ne bo pretiskala. Zato ima popolna serija samo 8 vrednot in sicer 0·50, 1, 2, 3, 5, 12, 16 in 20— din. Nominala skupaj din 59·50.

Objava št. 46

Novi provizoriji frankovnih znamk v drugih barvah.

Z odločbo Poštnega ministrstva št. 32810/49 z dne 21. 12. 1949 in z ozirom na skorajšnjo uporabo dosedanjih provizortjev s pretiskom „FNR Jugoslavija“, so dotiskane nove vrednote frankovnih znamk (Partizani) v drugih barvah in pretiskom „FNR Jugoslavija“ in „FNR“: 1— din svetlo rjava, 2— din zelena, 3— din karminsko rdeča in 5— din svetlo modra.

NOVE ZNAMKE V SVETU

Evropa 1949

Albanija

1. Prvi maj 1949:
2.50, 5 in 8 lekov.
2. Šesta obletnica armade:
2.50, 5 in 8 lekov.
3. Prijateljstvo z ZSSR:
2.50 in 5 lekov
4. Nove frankovne:
0.50, 1, 1.50, 2.50, 5, 8, 12
in 20 lekov.

Anglija

- 75 obletnica UPU:
2 50, 3 in 6 d ter 1 šiling.

Avstrija

1. Frankovna serija narodnih noš
ima doslej naslednje vrednote:
5, 10, 15, 20, 25, 30, 40, 45, 50 60,
70, 75, 80, 90 grošev ter 1, 1.20,
1.40, 1.60, 2, 3 in 5 šilingov.
Nameravano je, da izide še vredno-
ta za 10 šilingov, ki bo — tako upamo
— zaključila to vrsto
2. Decje: 40+10, 60+20 grošev,
1+0.25 in 1.40+0.35 šilinga.
3. UNICEF: 1 šiling (modra).
4. 50. obletnica smrti sina Johana
Straussa: 1 šiling (črno modra).
5. Esperantski kongres: 20 grošev
6. 1000 letnica patrona sv. Geb.
harda: 30 grošev.
7. Za povratnike in voj. ujetnike:
40+10, 60+15 grošev, 1+0.25,
1.60+0.40 šilinga.
8. 125. obletnica rojstva skladatelja
Brucknerja: 40 grošev (zelená).
9. 100 let smrti skladatelja Johana
Straussa starejšega: 30 grošev
(rjava).
10. 75. obletnica UPU:
40, 60 grošev, 1 šiling.
11. Dan znamke: 60+15 grošev
12. 50. obl. smrti skladatelja Karla
Millöckerja (1842—1899).
13. Nove portovne (stevilke): 1, 2,
5, 10, 20, 30, 40, 50, 70, 80 grošev
(karmin) 1, 1.20, 1.35, 1.70, 2,
5 in 10 šilingov (vijolet).

Belgija

1. Propagandne za izvoz:
1.20, 1.75, 2.50, 3, 4 in 6 fr.
2. Galerija slik — 2 bloka:
I. 0.90, 1.75 in 4 fr.
II. 0.90, 1.75 in 4 fr.
3. Nove vrednote s pretiskom:
5/15, 5/30, 5/40, 20/70, 20/75,
10/65+35, 40/90+60, 80/1.35+1.15,
1.20/3.15+185 fr
4. Železniške (318—334):
0.50, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,
20, 30, 40, 50 in 100 fr.
5. Stoletnica znamke: BEPITEC:
90 ct, 1.75, 3, 4 fr. (frankovne),
50 frankov (zračna pošta).

6. Gerard David: 1.75 fr.
7. UPU 4 fr. (ultraamarin)
8. Elektrifikacija proge Bruxelles.
Charleroi: 60 fr (paketna)
9. Guido Gezelle (914): 1.75+0.75
fr. (+' zelena)
10. Protituberkulozne (TBC): 20+5,
65+10, 90+10 ct, 1.20+0.30, 1.75
0.25, 3+1.50, 4+2, 6+3 in 8+4 fr

Bolgarija

1. Sto let rojstva Hristo Boteva:
1, 4, 9, 15, 20, 40, 50 levov.
2. 25 let Leninove smrti:
4 in 20 levov.
3. Demokratična mladina:
4, 5, 9, 10, 20 in 40 levov
4. VII. Filat. kongres:
50 levov (zračna).
5. Zalna Dimitrov: 4.20 levov.
6. Petletni plan: frankovne:
4, 9, 15 in 20 levov —
50 levov (zračna).
7. Fizkultura: 4, 9, 20, 50 levov.
8. UPU: 50 levov (zračna).
9. Čuvarji meja: 4.20 levov
ter 60 levov (zračna).
10. Ljudska fronta:
4, 9, 20 in 50 levov
11. Antifašisti:
1, 2, 4, 9, 15, 20, 50 levov.
12. 70. obletnica Stalina:
4 in 40 levov (zračna).

Češkoslovaška

1. 25. obl. Leninove smrti:
1.50 in 5 kčs.
2. Prva obl. vlade: UNOR:
3 in 10 kčs.
3. Frankovne vrednote:
50, 80 h. 1, 2, 3, 4, 8 kčs
4. UPU. 3, 5 in 13 kčs.
5. IX. kongres KPČ:
1.50, 3 in 5 kčs.
6. 125. obl. smrti B. Smetane:
1.50 in 5 kčs.
7. 150. obl. rojstva Puškina:
2 kčs (temno zelena).
8. 100 let smrti Fr. Chopina:
3 in 8 kčs.
9. Zračna pošta (pretiški):
1/1.50, 3/5.50, 6/9, 7.50/16,
8/10, 12.50/20, 15/24 in 30/50 kčs.
10. 50 let velesjema v Pragi:
1.50 in 5 kčs.
11. Peta obl. slov. upora:
10 kčs (lilakarminska).
12. Dan rudarjev:
1.50, 3 in 5 kčs.

Podružnice obveščamo, da bo Zveza imela
svoj prvi redni občni zbor 19. marca 1950 ob
10. uri v literarni sobi hotela „Union“ v Ljub-
ljani. Podrobnosti bodo že objavljene.